

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

მანოხინი თედორე ნიკოლოზის ძე

მანოხინი თედორე ნიკოლოზის ძე [10 (22). IX. 1822, - 22. III (4. IV). 1902, მოსკოვი], ბალეტის მოცეკვავე, ბალეტმაისტერი, პედაგოგი. დაამთავრა პეტერბურგის თეატრ. სასწავლებელი (ამჟამად ა. ი. ვაგანოვას სახ. რუსული ბალეტის აკადემია). 1842-83 იყო მოსკოვის დიდი თეატრის მსახიობი და ბალეტმაისტერი. 1846-50, 1858-69 იყო საიმპერატორო თეატრ. სასწავლებლის პედაგოგი. 1851 საბალეტო დასთან ერთად, რ-ის ხელმძღვანელი და მოცეკვავეც თვითონ იყო, გამართა გასტროლები თბილისში. ეს იყო საქართველოში ჩამოსული პირველი საბალეტო დასი. წარმოადგინეს ნაწყვეტები საბალეტო სპექტაკლებიდან „სილფიდა“, II მოქმ. (ფ. ტალიონი, 1853) და

დივერტისმენტები სხვადასხვა ბალეტებიდან. მ-ის სახელს უკავშირდება საქართველოში პირველი სრულად დადგმული საბალეტო სპექტაკლი (დ. ობერი და ი. შმიდტი, „გიტანა, ესპანელი ბოშა“; 1854). 1852-54 იყო თბილ. საოპერო დასთან არსებული მცირე საბალეტო ჯგუფის ბალეტმაისტერი, ხელმძღვანელი და მოცეკვავე. მ-ს მოსკოვის დიდ თეატრში დადგმული აქვს ბალეტები: დ. ობერის „შეყვარებული ბაიადერა“, ა. დარგომიჟსკის ოპერა-ბალეტი „ბახუსის დღესასწაული“ (1867) და სხვ.

ლიტ.: ბ ა რ ა მ ი ძ ე ბ., ქართული ხალხური და კლასიკური ქორეოგრაფია (ბალეტი), თბ., 2015; კ ა შ მ ა ძ ე შ., თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრი, 1851-1921, თბ., 1950; К р а с о в с к а я В., М., Русский балетный театр второй половины XIX века, Л.- М., 1963.